

7. Принцип обов'язкового страхового акумулювання коштів на персональних рахунках державних службовців для відшкодування спричиненої його діями матеріальної шкоди. Утворення для цього в Головердержслужбі України Фонду страхування професійного ризику державних службовців. Збереження за державним службовцем, у випадку недостатності коштів на персональному страховому рахунку, права на відшкодування решти матеріальної шкоди органом виконавчої влади, де він працює.

Таким чином, побудова системи стягнень юридичної відповідальності державних службовців органів виконавчої влади за викладеними вище принципами дозволить:

по-перше, урахувати об'єктивну необхідність поділу відносин у системі державного управління на публічно-правові та приватно-правові;

по-друге, закріпити у нормах юридичної відповідальності визнання особливого впливу діяльності посадових осіб органів виконавчої влади на якість управлінських рішень;

по-третє, створити реальні умови щодо відшкодування матеріальної шкоди, завданої неправомірними діями (бездіяльністю) державних службовців, прискоривши цим процес запропонованого у сфері державного управління.

Література

1. Монтескьє Ш. Избранные произведения. — М.: Госполитиздат, 1955. — С. 289.
2. Мадіссон В. Право і влада: людина в правовому полі (до методологічних проблем філософії приватного права) // Право України. — 1999. — № 11. — С. 12.
3. Державне управління: теорія і практика / За заг. ред. В. Авер'янова. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — С. 14–15.

УДК 351.713(477)

О. П. Кратюк

*аспірант кафедри морського і митного права
ОНЮА*

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ПОДАТКОВИХ І МИТНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Однією з найбільш актуальних проблем у сфері економічного розвитку нашої держави є проблема боротьби з ухиленням суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності від сплати податків на переміщення товарів через митний кордон, боротьба з незаконним обігом товарів.

Основними органами, що покликані боротися з цими проблемами, є податкова і митна служби України.

Правову основу організації і діяльності цих служб складають: Конституція України, Митний кодекс України, Закони України “Про митну справу в Україні”, “Про Державну податкову службу України”, “Про державну службу в Україні”, “Про податок на додану вартість”, “Про єдиний митний тариф”, “Про зовнішньоекономічну діяльність”, Декрет Кабінету Міністрів України “Про акцизний збір”, Постанова Кабінету Міністрів України “Про ставки митного збору” і багато інших нормативно-правових актів, Указів Президента України, Постанов Кабінету Міністрів і відомчих нормативно-правових актів, до яких відносяться накази, розпорядження, інструкції. Саме відомчі нормативно-правові акти визначають порядок взаємодії відповідних підрозділів Державної митної і податкової служб України, при виконанні завдань, покладених на них законодавством України з питань боротьби з контрабандою, протизаконним увезенням і переміщенням товарів по території України.

11 липня 2002 р. Верховною Радою України був прийнятий новий Митний кодекс України, що вніс зміни в митне і податкове законодавство. У першу чергу це вплинуло на підвищення рівня взаємодії цих структур з правоохоронними органами, посиленню боротьби з контрабандою, виявлення порушень податкових і митних правил, забезпечення сплати платежів у державний бюджет.

Політика державної митної і податкової служб спрямована на забезпечення повноти надходжень податків і зборів при здійсненні експортно-імпорتنих операцій і їх своєчасного надходження в державний бюджет, а також на раціональний і обґрунтований підхід до використання державних засобів, що асигнуються на утримання та розвиток системи.

Діяльність органів внутрішніх справ, податкової адміністрації, прокуратури, митних і інших органів спрямована на здійснення контролю за дотриманням діючого законодавства, повнотою сплати податків і зборів, і виявлення правопорушень. Для ефективної боротьби з митними порушеннями необхідна

координація діяльності всіх правоохоронних органів, їх окремих структурних підрозділів. Ефективність боротьби зі злочинами в митній сфері значною мірою визначається рівнем роботи контролюючих органів, у тому числі тих, що забезпечують різні види контролю на державному кордоні.

Організація взаємодії цих органів полягає у створенні ефективної нормативної бази для координації діяльності цих органів. Метою цієї взаємодії є впровадження на постійній основі погоджених спільних заходів щодо виявлення та ліквідації каналів нелегального переміщення на митній території товарів, що перетинають державний кордон поза митним контролем. Контроль за їхнім можливим переміщенням автодорогами держави, запобігання порушенням чинного законодавства при транспортуванні, зберіганні і реалізації товарно-матеріальних цінностей на території України.

Формами взаємодії цих служб є:

– здійснення спільних дій підрозділами митного посту, податкової міліції й інспекторами ДАІ шляхом проведення перевірок вантажного автотранспорту на дорогах України;

– спільне несення служби працівниками підрозділів Державної митної служби, податкової міліції, Державтоінспекції на окремих напрямках або автодорогах, у рамках адміністративно-територіального устрою держави;

– розміщення спільних груп працівників підрозділів Державної митної служби і податкової міліції ДПА в приміщеннях, складах підприємств, організацій і установ незалежно від їхнього відомчого підпорядкування і форм власності, з метою дотримання законності схоронності в них підакцизних і інших товарів;

– щомісячний обмін інформацією про наміри і способи здійснення порушень чинного законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і громадянами в частині переміщення через митний кордон товарів і інших предметів, у тому числі таких, котрі переміщуються по підроблених або вкрадених документах, зброї і боєприпасів, наркотиків, історичних і культурних цінностей і валюти;

– невідкладне інформування один одного про здійснення й обставини здійснення порушень даного законодавства в прикордонних районах і областях і застосування заходів для встановлення і виявлення порушників;

– узагальнення результатів спільних дій і розробка нових способів і форм взаємодії даних органів.

Взаємодія цих органів здійснюється на міжвідомчому, регіональному і місцевому рівнях між відповідними органами. На організаційному рівні взаємодія містить у собі підготовку і проведення спільних оперативних і інших заходів, здійснення під загальним керівництвом відомства або підрозділу, який є ініціатором проведення цих заходів на умовах погодженості й участі взаємодіючих сторін.

Підготовка і проведення спеціальних заходів для виявлення правопорушень даними органами здійснюється своєчасно і безпосередньо перед їх проведенням.

Своечасна підготовка містить у собі планування спеціальних оперативних заходів, розробку й уточнення сторонами планів взаємодії, типових планів проведення операцій та інших документів; вивчення основних напрямків і тактики дій порушників законодавства з використанням транспортних засобів; узагальнення цих даних і розробку ефективних засобів протидії протиправним діям порушників; обмін конкретною інформацією про порушення митних правил і переміщення товарів через границю України.

Безпосередня підготовка починається, як правило, за дві-три доби до початку проведення загальних оперативних заходів і містить у собі:

– визначення за спільною згодою управлінь по організації боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил Державної митної служби України, по боротьбі з незаконним обігом товарів податкової міліції ДПА, керівника загальних оперативних заходів і створення загального штабу керівництва з проведення зазначених заходів. З метою координації діяльності сторін створюються загальні оперативні групи;

– підготовку особового складу підрозділів сторін, їх транспортних і технічних засобів;

– розробку маршрутних карт (схем) проведення оперативних заходів з позначенням на них місць несення служби і складу загальної групи;

– перевірку за базою даних, отриманих від інших сторін, відомостей про порушення митних правил при переміщенні товарів через державний кордон України.

Виходячи з реальної діяльності перерахованих органів, слід зазначити, що взаємодія між ними відіграє велику роль у боротьбі з правопорушеннями і контролем за порушеннями чинного законодавства.

У результаті взаємодії за останні роки збільшилися надходження податків у державний бюджет, зокрема тільки Державною митною службою України за 4 місяці 2003 року в державний бюджет перераховане близько 5135595,7 тис. грн., що складає 46,4% від річного завдання надходжень до

Державного бюджету. Розкрито понад тисячу фактів нелегального ввезення і реалізації підакцизних товарів, у тому числі тютюнових виробів, алкогольних напоїв і іншої продукції, у результаті чого було порушено більше 200 кримінальних справ. Унаслідок проведених заходів був перекритий нелегальний канал, яким група правопорушників автоколонами ввозила контрабандний товар турецького виробництва на суму більше 500 тис. доларів [1].

Аналіз організації спільної діяльності податкових і митних органів показує, що найтісніша взаємодія між ними здійснюється на тих напрямках, де чітко визначено мету і задачі, необхідність рішення яких приводила до пошуку загальних підходів в організації реальної спільної роботи.

Література

1. Митний кодекс України // Митна справа в Україні. — Київ: Юрінком, 2002. — С. 7.
2. Вісник податкової служби України. — 2002. — № 20; — 2003. — № 4.
3. Про затвердження порядку здійснення митними органами контролю за сплатою платниками податків податку на додану вартість та акцизного збору, які справляються при ввезенні товарів та інших предметів на митну територію України: Наказ № 109/188 від 16. 03. 2001.
4. Митна справа. — 2002. — № 5, 6.
5. Диканова Т. А. Борьба с митными злочинами і відмиванням “брудних” грошей. — М., 2000.

УДК 342.922

І. О. Грибок
*аспірант відділу проблем державного управління
і адміністративного права Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького*

ПРЕЗУМПЦІЯ ПРАВОМІРНОСТІ ВИМОГ СУБ'ЄКТА ЗВЕРНЕННЯ В ІНСТИТУТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ОСКАРЖЕННЯ

У процесі розгляду органами виконавчої влади скарг фізичних та юридичних осіб вирішується ряд завдань, головним з яких є поновлення порушених прав суб'єкта звернення. Засобами, що покликані забезпечувати досягнення вказаної мети, виступають принципи адміністративного провадження за скаргами.

У юридичній літературі, як один із принципів адміністративного процесу в цілому, і провадження за скаргами зокрема, розглядається презумпція правомірності вимог громадянина. Враховуючи загальне значення такої презумпції для усього адміністративного процесу, потрібно визначити, що найбільшою мірою вона характерна саме для адміністративно-юрисдикційних проваджень (у широкому розумінні адміністративної юрисдикції), які спрямовані на вирішення адміністративно-правового спору (конфлікту).

У теорії права термін “презумпція” (лат. — припущення) розглядається як закріплене у законі припущення про наявність чи відсутність певних фактів, що мають юридичне значення. Загалом презумпцію правомірності вимог суб'єкта звернення можна розглядати як визнання правомірності правової позиції громадянина, який звернувся зі скаргою у орган виконавчої влади, доти, поки інше не буде встановлене рішенням органу (посадової особи), який наділений компетенцією таку скаргу розглядати.

Існування такої презумпції в інституті адміністративного оскарження впливає з положень ряду нормативних актів. Закон України “Про звернення громадян” (ст. 4) передбачає, що оскарженими можуть бути рішення, дії чи бездіяльність у сфері управлінської діяльності, унаслідок яких порушено права і законні інтереси громадян, створюються перешкоди для здійснення ними своїх прав та ін., хоча факт такого порушення (а отже і підстави для звернення зі скаргою) юридично встановлюється тільки у процесі розгляду скарги. Тобто закон “презюмує”, припускає правомірність позиції громадянина, який вважає, що конкретне рішення, дія чи бездіяльність у сфері управлінської діяльності порушує його права, створюючи йому підстави реалізації права на оскарження. Крім того, згідно з п. 11 Положення про порядок подання та розгляду скарг платників податків державними податковими адміністраціями, затвердженого наказом ДПА України від 2. 03. 2001 року №82, у випадку, якщо вмотивоване рішення за скаргою платника податків не надсилається йому протягом терміну, передбаченого для розгляду скарги, така скарга вважається повністю задоволеною на користь платника податків.